

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 17ης Φεβρουαρίου 2011 *

Στην υπόθεση C-283/09,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ που υπέβαλε το Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia (Πολωνία), με απόφαση της 17ης Ιουλίου 2009, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 Ιουλίου 2009, στο πλαίσιο της δίκης

Artur Weryński

κατά

Mediatel 4B spółka z o.o.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, M. Pešić και M. Berger (εισηγήτρια), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 1ης Ιουλίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Dowgielewicz και M. Arciszewski καθώς και την A. Siwek,

— η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Möller,

— η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τον D. O'Hagan, επικουρούμενο από την M. Noonan,

— η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Guimaraes-Purokoski,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις A.-M. Rouchaud-Joët και K. Herrmann,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Με την υπό κρίση αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ζητείται η ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 174, σ. 1.).
- ² Με την αίτηση αυτή, η οποία υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του A. Weryński και του πρώην εργοδότη του, της εταιρίας Mediatel 4B spółka z o.o., ζητείται κατ' ουσία να διευκρινιστεί εάν το ιρλανδικό δικαστήριο της εκτελέσεως μπορεί να εξαρτήσει την εξέταση μάρτυρα από την εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου καταβολή αποζημιώσεως στον μάρτυρα αυτό.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 1206/2001

- 3 Ο κανονισμός 1206/2001 αποσκοπεί στη λήψη μέτρων σχετικά με τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις τα οποία θα εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη, εξαιρουμένου του Βασιλείου της Δανίας όπως προκύπτει από το άρθρο 1, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού. Αντικαθιστά, από αυτήν την άποψη, τη Σύμβαση για τη λήψη μαρτυρικών αποδείξεων στην αλλοδαπή σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις που υπεγράφη στη Χάγη στις 18 Μαρτίου 1970 (στο εξής: Σύμβαση της Χάγης), μνεία της οποίας γίνεται στην έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1206/2001.
- 4 Κατά την εικοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1206/2001, η Ιρλανδία γνωστοποίησε την επιθυμία της να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή του ως άνω κανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 3 του προσαρτώμενου στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας πρωτοκόλλου σχετικά με τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τις πολιτικές σχετικά με τους ελέγχους στα σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση, καθώς και όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία.
- 5 Κατά τη δεύτερη, την έβδομη, την όγδοη, τη δέκατη, την ενδέκατη και τη δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1206/2001:

«(2) Η απρόσκοπτη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς απαιτεί να βελτιωθεί, και ιδίως να απλουστευθεί και να επιταχυνθεί, η συνεργασία των δικαστηρίων στο πεδίο της διεξαγωγής αποδείξεων.

[...]

(7) Δεδομένου ότι, για την έκδοση μιας απόφασης στα πλαίσια εκκρεμούς διαδικασίας σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις ενώπιον δικαστηρίου ενός κράτους μέλους συχνά απαιτείται η διεξαγωγή αποδείξεων σε άλλο κράτος μέλος, η δραστηριότητα της Κοινότητας δεν πρέπει να περιορίζεται στον τομέα της διαβίβασης δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, που εμπίπτει στον κανονισμό (ΕΚ) 1348/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις [ΕΕ L 160, σ. 37]. Ως εκ τούτου θα πρέπει να συνεχισθεί η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ δικαστηρίων των κρατών μελών στον τομέα της διεξαγωγής αποδείξεων.

(8) Η αποτελεσματικότητα δικαστικών διαδικασιών σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις προϋποθέτει ότι η διαβίβαση της παραγγελίας για διεξαγωγή αποδείξεων και η διεκπεραίωσή της γίνονται απευθείας και κατά τον ταχύτερο δυνατό τρόπο μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών.

[...]

(10) Μια παραγγελία διεξαγωγής αποδείξεων πρέπει να εκτελείται ταχέως. Εάν η παραγγελία δεν καταστεί δυνατό να εκτελεσθεί 90 ημέρες μετά την παραλαβή της από το δικαστήριο εκτελέσεως, το δικαστήριο αυτό οφείλει να γνωστοποιεί στο αιτούν δικαστήριο τους λόγους οι οποίοι αντιτίθενται σε μια ταχεία διεκπεραίωση της υποθέσεως.

(11) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του παρόντος κανονισμού, η δυνατότητα αρνήσεως εκτελέσεως της παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων θα πρέπει να περιορίζεται σε αυστηρώς καθορισμένες εξαιρέσεις.

[...]

(16) Η εκτέλεση της παραγγελίας σύμφωνα με το άρθρο 10 δεν θα πρέπει να γεννά αξίωση οποιασδήποτε επιστροφής τελών εξόδων. Ωστόσο, αν το δικαστήριο της εκτέλεσης ζητήσει την επιστροφή, οι αμοιβές εμπειρογνομόνων και διερμηνέων και τα έξοδα εφαρμογής του άρθρου 10, παράγραφοι 3 και 4, δεν θα πρέπει να βαρύνουν το δικαστήριο αυτό. Στην περίπτωση αυτή, το αιτούν δικαστήριο λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει την ταχεία επιστροφή. Αν χρειάζεται η γνώμη εμπειρογνώμονος, το δικαστήριο της εκτέλεσεως δύναται, πριν εκτελέσει την αίτηση, να ζητήσει από το αιτούν δικαστήριο επαρκή εγγύηση ή προκαταβολή όσον αφορά τα έξοδα της παραγγελίας.»

- 6 Το άρθρο 10 του κανονισμού 1206/2001, το οποίο περιλαμβάνει τις γενικές διατάξεις περί εκτέλεσεως της παραγγελίας, ορίζει τα εξής:

«1. Το δικαστήριο εκτέλεσεως εκτελεί την παραγγελία αμελλητί και το αργότερο εντός 90 ημερών από την παραλαβή της παραγγελίας.

2. Το δικαστήριο εκτέλεσεως εκτελεί την παραγγελία σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους του.

3 Το αιτούν δικαστήριο μπορεί να ζητήσει την εκτέλεση της παραγγελίας κατά έναν ειδικό τύπο ο οποίος προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους του, χρησιμοποιώντας το έντυπο Α του παραρτήματος. Το δικαστήριο εκτέλεσεως ανταποκρίνεται στο αίτημα αυτό, εκτός εάν ο τύπος αυτός δεν συνάδει προς το δίκαιο του κράτους μέλους του δικαστηρίου εκτέλεσεως ή λόγω μειζόνων πρακτικών δυσκολιών. Εάν, για έναν από τους ανωτέρω λόγους, το δικαστήριο εκτέλεσεως δεν ανταποκρίνεται στο αίτημα αυτό, ενημερώνει σχετικώς το αιτούν δικαστήριο χρησιμοποιώντας το έντυπο Ε του παραρτήματος.

4. Το αιτούν δικαστήριο μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο εκτελέσεως να χρησιμοποιήσει τηλεπικοινωνιακές τεχνολογίες κατά τη διεξαγωγή των αποδείξεων, ιδίως τηλεσυνδιασκέψεις.

Το δικαστήριο εκτελέσεως ανταποκρίνεται στο αίτημα αυτό, εκτός αν τούτο δεν συνάδει προς το δίκαιο του κράτους μέλους του δικαστηρίου εκτελέσεως ή λόγω μειζώνων πρακτικών δυσκολιών.

Εάν, για έναν από τους ανωτέρω λόγους, το δικαστήριο εκτελέσεως δεν ανταποκρίνεται στο αίτημα αυτό, ενημερώνει σχετικά το αιτούν δικαστήριο χρησιμοποιώντας το έντυπο Ε του παραρτήματος.

Εάν το αιτούν δικαστήριο ή το δικαστήριο εκτελέσεως δεν έχει πρόσβαση στα προαναφερθέντα τεχνικά μέσα, αυτά τα μέσα μπορούν να καταστούν διαθέσιμα από τα δικαστήρια κατόπιν αμοιβαίας συμφωνίας.»

7 Το άρθρο 14 του κανονισμού 1206/2001 έχει ως εξής:

«1. Παραγγελία εξέτασης προσώπου δεν εκτελείται εάν το εν λόγω πρόσωπο επικαλείται δικαίωμα να αρνηθεί να καταθέσει ή μια απαγόρευση να καταθέσει:

α) που προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους του δικαστηρίου εκτελέσεως, ή

- β) που προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους του αιτούντος δικαστηρίου και δηλώνεται στην παραγγελία ή, εφόσον απαιτείται, έχει βεβαιωθεί από το αιτούν δικαστήριο ύστερα από αίτημα του δικαστηρίου εκτελέσεως.

2. Η εκτέλεση μιας παραγγελίας μπορεί, εκτός από τους λόγους οι οποίοι μνημονεύονται στην παράγραφο 1, να μην γίνεται δεκτή μόνον στο βαθμό που:

[...]

- δ) η εγγύηση ή η προκαταβολή που ζητήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 3, δεν πραγματοποιήθηκε εντός 60 ημερών μετά το σχετικό αίτημα του δικαστηρίου της εκτελέσεως.

[...]»

⁸ Το άρθρο 18 του κανονισμού 1206/2001 ορίζει τα εξής:

«1. Η εκτέλεση της παραγγελίας σύμφωνα με το άρθρο 10 δεν γεννά αξίωση οποιασδήποτε επιστροφής τελών ή εξόδων.

2. Ωστόσο, αν το ζητήσει το δικαστήριο της εκτέλεσης, το αιτούν δικαστήριο διασφαλίζει την ταχεία καταβολή των:

— αμοιβών εμπειρογνομόνων και διερμηνέων και

— των εξόδων εφαρμογής του άρθρου 10, παράγραφοι 3 και 4.

Η υποχρέωση των διαδίκων να καταβάλουν τα ανωτέρω τέλη και δαπάνες διέπεται από την νομοθεσία του αιτούντος δικαστηρίου.

3. Αν απαιτείται η γνώμη εμπειρογνώμονος, το δικαστήριο της εκτέλεσεως δύναται, πριν εκτελέσει την παραγγελία, να ζητήσει από το αιτούν δικαστήριο επαρκή εγγύηση ή προκαταβολή των εξόδων της παραγγελίας. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η εγγύηση ή προκαταβολή δεν αποτελεί όρο εκτέλεσης της παραγγελίας.

Η εγγύηση ή η προκαταβολή πραγματοποιείται από τους διαδίκους αν αυτό προβλέπεται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους του αιτούντος δικαστηρίου.»

Η Σύμβαση της Χάγης

- 9 Η Σύμβαση της Χάγης αποσκοπεί στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της αμοιβαίας δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.
- 10 Το άρθρο 14 της Συμβάσεως της Χάγης ορίζει τα εξής:

«Η εκτέλεση της αιτήσεως δικαστικής συνδρομής δεν γεννά αξίωση οποιασδήποτε επιστροφής τελών ή εξόδων.

Το κράτος εκτελέσεως δικαιούται ωστόσο να απαιτήσει από το αιτούν κράτος την επιστροφή των αποζημιώσεων που καταβλήθηκαν σε εμπειρογνώμονες και διερμηνείς, καθώς και τα έξοδα που προκλήθηκαν λόγω του ότι ετηρήθη ειδικός τύπος, ύστερα από αίτημα του αιτούντος κράτους, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 2.

Μια αρχή εκτελέσεως, κατά το δίκαιο της οποίας οι διάδικοι οφείλουν να μεριμνήσουν για τη διεξαγωγή αποδείξεων και η οποία δεν μπορεί να διεκπεραιώσει η ίδια την αίτηση δικαστικής συνδρομής, μπορεί να αναθέσει σε κατάλληλο προς τούτο πρόσωπο τη διεκπεραίωση, εφόσον λάβει τη συναίνεση της αιτούσας αρχής. Κατά τη λήψη αυτής της συναίνεσης, η αρχή εκτελέσεως γνωστοποιεί το κατά προσέγγιση ποσό των εξόδων που θα προέκυπταν από αυτόν τον τρόπο διεκπεραιώσεως. Με τη συναίνεση, η αιτούσα αρχή αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποδώσει τα έξοδα που θα προκύψουν. Σε περίπτωση ελλείψεως συναίνεσης, η αιτούσα αρχή δεν υποχρεούται σε απόδοση των εξόδων.»

Το εθνικό δίκαιο

- 11 Το άρθρο 85 του πολωνικού νόμου της 28ης Ιουλίου 2005, περί των δικαστικών εξόδων στις αστικές υποθέσεις [ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, *Dz. U.* 2005, αριθ. 167, θέση 1398), όπως τροποποιήθηκε, παρέχει στους μάρτυρες το δικαίωμα να ζητούν απόδοση των εξόδων που συνεπάγεται η παράστασή τους ενώπιον δικαστηρίου.
- 12 Το άρθρο 101, παράγραφος 4, του διατάγματος του Υπουργού Δικαιοσύνης, της 23ης Φεβρουαρίου 2007, περί της οργάνωσης των πολιτικών δικαστηρίων (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. Regulamin urzędowania Sądów powszechnych *Dz. U.* 2007, αριθ. 38, θέση 249), το οποίο θέτει

τις αρχές που ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ του δικαστηρίου της εκτελέσεως και του αιτούντος δικαστηρίου, ορίζει τα εξής:

«Στην περίπτωση που το δικαστήριο της εκτελέσεως χορηγεί σε όσους έλαβαν μέρος στη διαδικασία αποζημίωση ή τους αποδίδει τα έξοδα ταξιδιού, πρέπει αυτή να καταβάλλεται υπό μορφή προκαταβολής έναντι των εξόδων, σε περίπτωση δε μη προκαταβολής, διά καταλογισμού τους στον κρατικό προϋπολογισμό¹³ σε μια τέτοια περίπτωση, πρέπει να επισυνάπτεται στη σχετική με τις αποδείξεις πράξη αίτηση αποδόσεως των εξόδων αυτών από το αιτούν δικαστήριο, υπό την επιφύλαξη των προβλεπομένων σε ειδικές διατάξεις προϋποθέσεων περί καθορισμού των εξόδων».

- ¹³ Δυνάμει του άρθρου 53 του διατάγματος του Υπουργού Δικαιοσύνης της 28ης Ιανουαρίου 2002, σε σχέση με ορισμένες ειδικές πράξεις των δικαιοδοτικών οργάνων στον τομέα των διεθνών αστικών και ποινικών διαδικασιών στο πλαίσιο των διεθνών σχέσεων (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych, *Dz.U.* 2002, αριθ. 17, θέση 164), τα σχετικά με τη δικαστική αρωγή έξοδα υπολογίζονται σε πολωνικά ζλότυ. Τα έξοδα αυτά καταλογίζονται στον κρατικό προϋπολογισμό. Μετά την εκτέλεση της παραγγελίας, το δικαστήριο ζητεί την απόδοση των εξόδων σε πολωνικό νόμισμα ή σε μετατρέψιμο νόμισμα για ποσό ισοδύναμο προς το εκπεφρασμένο σε πολωνικό νόμισμα ποσό. Κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν ζητείται η απόδοση αυτών των εξόδων εάν διεθνής σύμβαση προβλέπει την δωρεάν παροχή δικαστικής συνδρομής.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- ¹⁴ Ο Α. Weryński άσκησε αγωγή κατά του πρώην εργοδότη του, της εταιρίας Mediatel 4B spółka z o.o., ζητώντας την καταβολή αποζημιώσεως στο πλαίσιο συμβάσεως περί μη ανταγωνισμού.

- 15 Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, το αιτούν δικαστήριο ζήτησε, στις 6 Ιανουαρίου 2009, από το Dublin Metropolitan District Court (Ιρλανδία), βάσει του κανονισμού 1206/2001, να προβεί σε εξέταση μάρτυρα. Το δικαστήριο της εκτελέσεως έθεσε όμως ως προϋπόθεση για την εξέταση του μάρτυρα την καταβολή από το αιτούν δικαστήριο ποσού 40 ευρώ το οποίο κατά το ιρλανδικό δίκαιο πρέπει να καταβληθεί στους μάρτυρες. Ζήτησε την καταβολή αυτού του ποσού από το πολωνικό δικαστήριο με έγγραφο της 12ης Ιανουαρίου 2009.
- 16 Το αιτούν δικαστήριο αμφισβήτησε το βάσιμο αυτού του αιτήματος.
- 17 Η παρέμβαση του πολωνικού και ιρλανδικού κεντρικού οργανισμού, οι οποίοι δημιουργήθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 του κανονισμού 1206/2001 με αποστολή την εξεύρεση λύσεων σε δυσκολίες που ανακύπτουν από παραγγελίες διεξαγωγής αποδείξεων, δεν απέδωσε αποτελέσματα.
- 18 Κατά το δικαστήριο της εκτελέσεως και τον ιρλανδικό κεντρικό οργανισμό, η απαγόρευση εισπράξεως οιαδήποτε τέλους, την οποία επιβάλλει το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1206/2001, δεν αφορά τις αποζημιώσεις που πρέπει να καταβληθούν στους μάρτυρες. Κατά το ιρλανδικό δίκαιο, οι μάρτυρες έχουν δικαίωμα σε απόδοση των εξόδων τους. Το δικαίωμα αυτό ισχύει στην προκειμένη περίπτωση, καθόσον, κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 1206/2001, η λήψη της μαρτυρικής καταθέσεως διέπεται από το δίκαιο του δικαστηρίου της εκτελέσεως. Δεδομένου ότι το άρθρο 18, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 1206/2001 δεν περιλαμβάνει καμία διάταξη αναφορικά με την καταβλητέα στον μάρτυρα αποζημίωση, το δικαστήριο της εκτελέσεως μπορεί να ζητήσει από το αιτούν δικαστήριο να καταβάλει αυτήν την αποζημίωση. Ο ιρλανδικός κεντρικός οργανισμός στηρίζεται επίσης σε ανάλογη πρακτική που ακολουθείται στην Αγγλία και την Ουαλία.

- 19 Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι η άποψη του δικαστηρίου της εκτελέσεως και του κεντρικού ιρλανδικού οργανισμού δεν ευσταθεί.
- 20 Κατά το αιτούν δικαστήριο, από τη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 18, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1206/2001 προκύπτει ότι επιτρέπονται μόνο τρεις παρεκκλίσεις από τη γενική απαγόρευση αιτημάτων για «απόδοση τελών ή εξόδων». Το άρθρο 10, παράγραφος 2, αυτού του κανονισμού, ως κανόνας γενικού περιεχομένου, δεν έχει εφαρμογή στις σχέσεις μεταξύ του δικαστηρίου της εκτελέσεως και του αιτούντος δικαστηρίου. Με αυτά τα δεδομένα, μολονότι το ιρλανδικό δίκαιο επιβάλλει την υποχρέωση να ζητηθεί από το αιτούν δικαστήριο η χορήγηση της καταβλητέας στον μάρτυρα αποζημιώσεως, εντούτοις η διάταξη αυτή δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου. Ειδικότερα, πλην της αμοιβής των πραγματογνωμόνων και των διερμηνέων καθώς και των εξόδων που συνεπάγεται η εφαρμογή της ειδικής διαδικασίας (άρθρο 10, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού) ή της χρησιμοποίησης τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών (άρθρο 10, παράγραφος 4, του ιδίου κανονισμού) κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου, δεν είναι δυνατόν να ζητηθεί από το αιτούν δικαστήριο η απόδοση τελών ή εξόδων.
- 21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Παρέχει ο [κανονισμός 1206/2001] στο αιτούν δικαστήριο το δικαίωμα να ζητήσει από το δικαστήριο εκτελέσεως προκαταβολή έναντι της αποζημιώσεως ή την απόδοση της αποζημιώσεως που πρέπει να καταβληθεί στον εξεταζόμενο μάρτυρα ή πρέπει η αποζημίωση αυτή να προέρχεται εξ ιδίων οικονομικών πόρων;

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου και του παραδεκτού της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως

- 22 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκφράζει αμφιβολίες ως προς την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου και το παραδεκτό της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.
- 23 Εφιστά την προσοχή του Δικαστηρίου στο γεγονός ότι, αφενός, οι αποφάσεις τις οποίες εκδίδει το αιτούν δικαστήριο υπόκεινται σε ένδικα μέσα και ότι, δυνάμει του άρθρου 68, παράγραφος 1, ΕΚ, μόνο τα δικαστήρια οι αποφάσεις των οποίων δεν υπόκεινται πλέον σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου δικαιούνται να υποβάλουν στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία πράξεων που εκδίδουν τα όργανα της Ένωσης βάσει του τίτλου IV της Συνθήκης ΕΚ, ο οποίος επιγράφεται «θεωρήσεις, άσυλο, μετανάστευση και άλλες πολιτικές σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων».
- 24 Εκτιμά, αφετέρου, ότι το σχετικό με την ερμηνεία του κανονισμού 1206/2001 ερώτημα προφανώς δεν είναι αναγκαίο για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, και, επιπλέον, ότι σχετίζεται με τη διοικητική λειτουργία των δικαστηρίων. Επομένως, δεν πληροί τις απαιτήσεις που θέτει η νομολογία όσον αφορά το παραδεκτό των αιτήσεων εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως.
- 25 Το Δικαστήριο, καίτοι δεν πρόκειται πράγματι περί πραγματικής ενστάσεως αναρμοδιότητας, κρίνει σκόπιμο να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αυτά τα ζητήματα.
- 26 Όσον αφορά την ενδεχόμενη έλλειψη αρμοδιότητας του Δικαστηρίου, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά τον κανονισμό 1206/2001, ο οποίος εκδόθηκε βάσει των εντασσόμενων στον τίτλο IV της Συνθήκης ΕΚ άρθρων 61, στοιχείο γ', ΕΚ και 67, παράγραφος 1, ΕΚ.

- 27 Η εν λόγω αίτηση υποβλήθηκε στις 23 Ιουλίου 2009, δηλαδή προ της θέσεως σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβώνας. Δυνάμει του ισχύοντος κατά τον χρόνο αυτό άρθρου 68 ΕΚ, έπρεπε να ελεγχθεί εάν το αιτούν δικαστήριο μπορούσε να λογιστεί, στο πλαίσιο της κύριας δίκης, ως δικαστήριο τελευταίου βαθμού.
- 28 Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι το άρθρο 68 ΕΚ καταργήθηκε από 1ης Δεκεμβρίου 2009. Ως εκ τούτου, η Συνθήκη της Λισσαβώνας κατέστησε άνευ αντικειμένου τον παλαιό περιορισμό του δικαιώματος υποβολής ο οποίος ίσχυε δυνάμει του άρθρου 68, παράγραφος 1, ΕΚ, το οποίο δεν αντικαταστάθηκε. Στο εξής, οι γενικοί κανόνες που διέπουν την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ ισχύουν και για τις αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως που αφορούν την ερμηνεία των πράξεων σε ζητήματα θεωρήσεων, ασύλου, μεταναστεύσεως και άλλων πολιτικών σχετικών με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Κατά συνέπεια, το εν λόγω άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει επίσης εφαρμογή και επί αιτήσεων που αφορούν τον κανονισμό 1206/2001.
- 29 Επομένως, δεδομένου ότι με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας διευρύνθηκε το δικαίωμα υποβολής αιτήσεως για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, τα πρωτοβάθμια δικαστήρια έχουν στο εξής το δικαίωμα αυτό όταν πρόκειται περί πράξεων εκδοθεισών στο πλαίσιο του τίτλου IV της Συνθήκης ΕΚ.
- 30 Ο επιδιωκόμενος με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ σκοπός της αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων καθώς και η αρχή της οικονομίας της δίκης συνηγορούν υπέρ του να κρίνονται παραδεκτές αιτήσεις κατώτερων δικαστηρίων για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως οι οποίες υποβλήθηκαν λίγο πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας στο πλαίσιο της μεταβατικής περιόδου και εξετάζονται από το Δικαστήριο μετά τη θέση σε ισχύ αυτής της Συνθήκης. Απόρριψη αυτών των αιτήσεων ως απαράδεκτων θα είχε απλώς ως συνέπεια την εκ νέου υποβολή του ίδιου προδικαστικού ερωτήματος από το αιτούν δικαστήριο, το οποίο εν τω μεταξύ απέκτησε το δικαίωμα να υποβάλλει προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο, πράγμα το οποίο θα συνεπαγόταν υπερβολικό αριθμό διαδικαστικών πράξεων και άνευ λόγου επιμήκυνση της διάρκειας της κύριας δίκης.

- 31 Πρέπει επομένως να γίνει δεκτό ότι το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα, από 1ης Δεκεμβρίου 2009, να επιλαμβάνεται αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως υποβαλλόμενης από δικαστήριο του οποίου οι αποφάσεις υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, ακόμη και στην περίπτωση που η αίτηση υποβλήθηκε προ της ημερομηνίας αυτής.
- 32 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ακόμη και στην περίπτωση που η υπό κρίση αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως δεν πληρούσε, κατά τον χρόνο υποβολής της, τις προϋποθέσεις του άρθρου 68, παράγραφος 1, ΕΚ, η πλημμέλεια αυτή θεραπεύτηκε κατόπιν της καταργήσεως της εν λόγω διατάξεως και της συνακόλουθης διευρύνσεως των αρμοδιοτήτων του Δικαστηρίου.
- 33 Υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να κριθεί ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.
- 34 Ως προς το πρώτο ζήτημα το οποίο θέτει η Επιτροπή αναφορικά με την αναρμοδιότητα, ότι δηλαδή η ερμηνεία του κανονισμού 1206/2001 δεν είναι προφανώς αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το τεκμήριο λυσιτέλειας των υποβαλλόμενων από τα εθνικά δικαστήρια προδικαστικών ερωτημάτων μπορεί να ανατραπεί μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν δηλαδή προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη με τα ερωτήματα αυτά ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 2005, C-105/03, *Rupino*, Συλλογή 2005, σ. I-5285, σκέψη 30, και της 28ης Ιουνίου 2007, C-467/05, *Dell'Orto*, Συλλογή 2007, σ. I-5557, σκέψη 40).
- 35 Επομένως, πρέπει να διακριβωθεί εάν η απάντηση του Δικαστηρίου στο υποβληθέν ερώτημα είναι αναγκαία για να καταστεί δυνατή η εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου «έκδοση της δικής του απόφασης» κατά το άρθρο 267, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

- 36 Πρέπει, συναφώς, να παρατηρηθεί, πρώτον, ότι με το υποβληθέν ερώτημα ζητείται να διευκρινιστεί εάν το αιτούν δικαστήριο υποχρεούται να καλύψει ορισμένα έξοδα που προκύπτουν από την εξέταση μάρτυρα ενώπιον του δικαστηρίου της εκτελέσεως.
- 37 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι η Πολωνική Κυβέρνηση, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, διευκρίνισε ότι ο μάρτυρας εξετάστηκε μεν σύμφωνα με το αίτημα του αιτούντος δικαστηρίου, αφού όμως το εν λόγω δικαστήριο κατέβαλε, στις 28 Απριλίου 2009, το ποσό των 40 ευρώ που του ζητούσε το δικαστήριο της εκτελέσεως. Η Ιρλανδία επιβεβαίωσε και αυτή, στις γραπτές της παρατηρήσεις, την καταβολή αυτού του ποσού.
- 38 Μολονότι η ως άνω καταβολή και η εξέταση του μάρτυρα έλαβαν όντως χώρα, εντούτοις το υποβληθέν ερώτημα εξακολουθεί να ισχύει σε σχέση με τη νομική βάση της προκαταβολής και, ιδίως, σε σχέση με ενδεχόμενη επιστροφή της, εφόσον αποδειχθεί αχρεωστήτως καταβληθείσα. Γεγονός πάντως είναι ότι η απάντηση σε αυτό το ερώτημα δεν ασκεί ευθέως επιρροή στην έκβαση της δίκης μεταξύ του A. Weryński και της Mediatel 4B spółka z o.o., αντικείμενο της οποίας είναι η καταβολή αποζημιώσεως δυνάμει ρήτρας περί μη ανταγωνισμού.
- 39 Εντούτοις, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 36 των προτάσεών της, τα περισσότερα ζητήματα ερμηνείας του κανονισμού 1206/2001 ο οποίος αφορά τη διεξαγωγή αποδείξεων μόνον έμμεσα θα αφορούν την κύρια υπόθεση. Εάν ως προς τη λυσιτέλεια του προδικαστικού ερωτήματος ίσχυαν εξαιρετικά υψηλές απαιτήσεις, σε πολλές περιπτώσεις η ερμηνεία πράξεως κατόπιν αιτήσεως για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως θα καθίστατο αδύνατη.
- 40 Πρέπει συναφώς να ληφθεί υπόψη η ανάγκη επιλύσεως του ζητήματος που αποτέλεσε τροχοπέδη στη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων και θα εξακολουθήσει να αποτελεί εμπόδιο καθ' όσο χρόνο παραμένει ανεπίλυτο. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, ούτε τα δικαστήρια των εμπλεκόμενων κρατών μελών ούτε οι κεντρικοί οργανισμοί της Πολωνίας και της Ιρλανδίας ήταν σε θέση να εξεύρουν λύση. Σε αυτήν την

περίπτωση, μόνο μια απόφαση του Δικαστηρίου θα καταστήσει δυνατή την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού 1206/2001, σκοπός του οποίου είναι να συμβάλει στην απλοποίηση και επιτάχυνση των ενδίκων διαδικασιών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

⁴¹ Εξ αυτού έπεται ότι μόνο με τη διασταλτική ερμηνεία της έννοιας «για την έκδοση της δικής του απόφασης», όπως αυτή χρησιμοποιείται στο άρθρο 267, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, είναι δυνατό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να κριθούν απαράδεκτα πλήθος διαδικαστικών ζητημάτων, ιδίως όσων ανακύπτουν στο πλαίσιο της εφαρμογής του κανονισμού 1206/2001, και επομένως να μη μπορούν να εξεταστούν από το Δικαστήριο.

⁴² Η έννοια αυτή πρέπει να εκληφθεί ως περιλαμβάνουσα το σύνολο της διαδικασίας η οποία καταλήγει στην έκδοση αποφάσεως από το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου το Δικαστήριο να είναι σε θέση να αποφανθεί επί της ερμηνείας του συνόλου των διαδικαστικών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης τις οποίες υποχρεούται να εφαρμόσει το αιτούν δικαστήριο για την έκδοση της δικής του αποφάσεως. Άλλως ειπείν, η εν λόγω έννοια περιλαμβάνει όλη τη διαδικασία εκδόσεως της αποφάσεως, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου των σχετικών με τα δικαστικά έξοδα ζητημάτων.

⁴³ Ως προς τον δεύτερο λόγο απαραδέκτου της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το υποβληθέν από το αιτούν δικαστήριο ερώτημα αφορά τη διοικητική του λειτουργία, δηλαδή τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις. Επομένως, το ερώτημα αυτό δεν άπτεται της δικαιοδοτικής λειτουργίας που επιτελεί το εν λόγω δικαστήριο. Η Επιτροπή ενέμεινε στο γεγονός ότι, εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο, όσον αφορά το ζήτημα των εξόδων εκτελέσεως της παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, δρα ως διοικητικό όργανο.

- ⁴⁴ Επιβάλλεται συναφώς η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να υποβάλλουν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο μόνον εφόσον εκκρεμεί ενώπιόν τους διαφορά και εφόσον καλούνται να αποφανθούν στο πλαίσιο διαδικασίας που πρόκειται να καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα (βλ., ιδίως, διάταξη της 22ας Ιανουαρίου 2002, C-447/00, *Holto*, Συλλογή 2002, σ. I-735, σκέψη 17, και απόφαση της 12ης Αυγούστου 2008, C-296/08 PPU, *Santesteban Goicoechea*, Συλλογή 2008, σ. I-6307, σκέψη 40).
- ⁴⁵ Μολονότι αληθεύει ότι η συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν έχει ως αναγκαία συνέπεια την έκδοση δικαστικής αποφάσεως, γεγονός πάντως είναι ότι η εξέταση μάρτυρα ενώπιον δικαστηρίου, περί της οποίας πρόκειται εν προκειμένω, αποτελεί πράξη διενεργούμενη στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας η οποία πρόκειται να καταλήξει στην έκδοση αποφάσεως δικαιοδοτικού χαρακτήρα. Το ζήτημα ποιος φέρει τα έξοδα της εξετάσεως του μάρτυρα εντάσσεται στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας. Επομένως, υφίσταται άμεσος σύνδεσμος μεταξύ του προδικαστικού ερωτήματος και της ασκήσεως της δικαιοδοτικής λειτουργίας του αιτούντος δικαστηρίου.
- ⁴⁶ Δεδομένου ότι κανένας από τους προβληθέντες λόγους απαραδέκτου δεν έγινε δεκτός, η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- ⁴⁷ Το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί εάν υποχρεούται να επιβαρυνθεί με την αποζημίωση του εξετασθέντος από το δικαστήριο εκτελέσεως μάρτυρα, είτε υπό τη μορφή προκαταβολής είτε υπό τη μορφή της εκ των υστέρων αποδόσεως των εξόδων.

- 48 Διαπιστώνεται ότι, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1206/2001, τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού, καθόσον το δικαστήριο ενός κράτους μέλους παραγγέλλει στο αρμόδιο δικαστήριο άλλου κράτους μέλους τη διεξαγωγή αποδείξεων. Η εξέταση μάρτυρα μνημονεύεται ρητώς στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του εν λόγω κανονισμού ως αντικείμενο παραγγελίας.
- 49 Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 1206/2001, το δικαστήριο της εκτελέσεως εκτελεί την παραγγελία σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει. Κατά το ιρλανδικό δίκαιο, ο μάρτυρας υποχρεούται να εμφανισθεί ενώπιον δικαστηρίου, μόνον εάν προηγουμένως του καταβληθεί αποζημίωση για τα έξοδα μετακινήσεώς του (*viaticum*). Αντικείμενο του ερωτήματος είναι εάν η εν λόγω αποζημίωση βαρύνει το δικαστήριο της εκτελέσεως ή το αιτούν δικαστήριο.
- 50 Πρώτον, πρέπει να επιλυθεί το ζήτημα εάν το αιτούν δικαστήριο υποχρεούνταν να προκαταβάλει στο δικαστήριο της εκτελέσεως ποσό έναντι της καταβλητέας στον μάρτυρα αποζημιώσεως και, κατά συνέπεια, εάν το δικαστήριο της εκτελέσεως μπορούσε να αρνηθεί να εξετάσει τον μάρτυρα έως ότου το αιτούν δικαστήριο προκαταβάλει το ως άνω ποσό.
- 51 Το άρθρο 14 του κανονισμού 1206/2001 προσδιορίζει τους λόγους για τους οποίους είναι δυνατή άρνηση εκτελέσεως παραγγελίας. Η παράγραφος 2, στοιχείο δ', αυτού του άρθρου αφορά την περίπτωση κατά την οποία το αιτούν δικαστήριο δεν κατέβαλε εγγύηση ή προκαταβολή που ζητήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού. Κατά την τελευταία αυτή διάταξη, το δικαστήριο της εκτελέσεως δύναται, πριν εκτελέσει την παραγγελία, να ζητήσει από το αιτούν δικαστήριο προκαταβολή των εξόδων της πραγματογνωμοσύνης. Εντούτοις, ο εν λόγω κανόνας δεν προβλέπει τη δυνατότητα να ζητηθεί προκαταβολή για την εξέταση μάρτυρα.

- 52 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 45 των προτάσεών της, η εξάρτηση της εκτελέσεως παραγγελίας από την καταβολή αποζημιώσεως στον μάρτυρα θα ήταν σύμφωνη με το άρθρο 14 του κανονισμού 1206/2001, μόνον εάν οι μνημονευόμενοι στη διάταξη αυτή λόγοι αρνήσεως συνιστούσαν όχι αποκλειστική, αλλά απλώς ενδεικτική απαρίθμηση.
- 53 Πρέπει συναφώς να επισημανθεί ότι το γράμμα του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 1206/2001 δεν συνηγορεί υπέρ της αποδοχής αυτής της ερμηνείας. Ειδικότερα, η εν λόγω διάταξη ορίζει ότι, εκτός των προβλεπόμενων στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου λόγων, το δικαστήριο της εκτελέσεως «δεν επιτρέπεται να αρνηθεί» την εκτέλεση παραγγελίας εξετάσεως μάρτυρα παρά μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις. Επιπλέον, κατά την ενδέκατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1206/2001, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του παρόντος κανονισμού, η δυνατότητα αρνήσεως εκτελέσεως της παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων θα πρέπει να περιορίζεται σε αυστηρώς καθορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις. Εξ αυτού έπεται ότι οι λόγοι για τους οποίους είναι δυνατή η άρνηση εκτελέσεως της ως άνω παραγγελίας είναι αυτοί οι οποίοι απαριθμούνται εξαντλητικώς στο άρθρο 14 του εν λόγω κανονισμού.
- 54 Επομένως, το δικαστήριο της εκτελέσεως δεν είχε την εξουσία να εξαρτήσει την εξέταση μάρτυρα από προηγούμενη προκαταβολή έναντι της καταβλητέας στον μάρτυρα αποζημιώσεως. Κατά συνέπεια, το αιτούν δικαστήριο δεν είχε την υποχρέωση να προκαταβάλει το ζητούμενο ποσό.
- 55 Δεύτερον, πρέπει να διακριβωθεί εάν το δικαστήριο της εκτελέσεως μπορεί να απαιτήσει από το αιτούν δικαστήριο την εκ των υστέρων απόδοση της αποζημιώσεως του μάρτυρα.
- 56 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1206/2001 ορίζει ότι η εκτέλεση παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων δεν γεννά αξίωση οποιασδήποτε επιστροφής τελών ή εξόδων. Επομένως, καθοριστική σημασία έχει το εάν και η καταβλητέα στον μάρτυρα αποζημίωση μπορεί να χαρακτηριστεί ως τέλος ή έξοδο κατά την έννοια αυτής της διατάξεως.

- 57 Το δικαστήριο της εκτελέσεως επισήμανε ότι, κατά το ιρλανδικό δίκαιο, οι μάρτυρες υποχρεούνται να εμφανισθούν ενώπιον του δικαστηρίου για κατάθεση μόνον εάν έχουν λάβει προηγουμένως αποζημίωση για τα έξοδά τους, την οποία καταβάλλει ο διάδικος που ζητεί την κλήτευση του μάρτυρα και όχι το δικαστήριο. Δεν πρόκειται επομένως, κατά το δικαστήριο της εκτελέσεως, περί δικαστικών εξόδων. Αυτό το σύστημα ανταποκρίνεται προς τον κατ' αντιμωλία χαρακτήρα της ιρλανδικής αστικής δίκης.
- 58 Εντούτοις, πρέπει συναφώς να διευκρινισθεί ότι η έννοια των εξόδων πρέπει να ορίζεται αυτοτελώς κατά το δίκαιο της Ένωσης και δεν μπορεί να εξαρτάται από τον χαρακτηρισμό κατά το εκάστοτε εθνικό δίκαιο. Ειδικότερα, η σύνδεση του ζητήματος των εξόδων με τον ορισμό αυτής της έννοιας κατά το εθνικό δίκαιο θα ήταν αντίθετη προς το πνεύμα και τον σκοπό του κανονισμού 1206/2001, ο οποίος αποσκοπεί στην ταχεία και άνευ επιπλοκών εκτέλεση της παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων
- 59 Όσον αφορά τους όρους που χρησιμοποιεί το άρθρο 18, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, ως «τέλη» πρέπει να νοούνται τα ποσά που εισπράττει το δικαστήριο για το έργο το οποίο επιτελεί, ενώ ως «έξοδα» πρέπει να νοούνται τα ποσά που καταβάλλει το δικαστήριο σε τρίτους κατά την πρόοδο της διαδικασίας, ιδίως σε πραγματοποιώμενες και σε μάρτυρες.
- 60 Όπως παρατήρησε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 54 των προτάσεών της, η ως άνω ερμηνεία ενισχύεται και με επιχείρημα αντλούμενο από την όλη οικονομία του ισχύοντος νομικού πλαισίου. Εάν το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1206/2001 αφορούσε απλώς τα έξοδα που συνδέονται με τη θεσμική αποστολή των δικαστηρίων, δεν θα παρίστατο ανάγκη να προβλεφθεί, στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου 18, υπό μορφή παρεκκλίσεως από την επιβαλλόμενη στην παράγραφο 1 του ιδίου άρθρου απαγόρευση, απόδοση των εξόδων πραγματογνωμοσύνης. Εάν τα έξοδα πραγματογνωμοσύνης δεν μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως έξοδα συνδεόμενα με τη θεσμική αποστολή των δικαστηρίων, δεν θα ενέπιπταν εκ προοιμίου στην ως άνω απαγόρευση.

- 61 Ως εκ τούτου, στην έννοια των εξόδων κατά το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1206/2001 υπάγεται και η αποζημίωση που καταβάλλεται σε μάρτυρα εξεταζόμενο από το δικαστήριο εκτελέσεως.
- 62 Όσον αφορά την υποχρέωση αποδόσεως αυτών των εξόδων, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, κατά τη δεύτερη, την έβδομη, την όγδοη, τη δέκατη και την ενδέκατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1206/2001, σκοπός του κανονισμού αυτού είναι η απλή, αποτελεσματική και ταχεία διεξαγωγή αποδείξεων σε υποθέσεις διασυνοριακού χαρακτήρα. Η κατόπιν παραγγελίας δικαστηρίου κράτους μέλους διεξαγωγή αποδείξεων σε άλλο κράτος μέλος δεν πρέπει να έχει ως συνέπεια την καθυστέρηση των εθνικών ένδικων διαδικασιών. Για τον λόγο αυτό, με τον κανονισμό 1206/2001 θεσπίστηκε για όλα τα κράτη μέλη –εξαιρουμένου του Βασιλείου της Δανίας– πλαίσιο για την εξάλειψη εμποδίων που μπορούν να εμφανίζονται σε αυτόν τον τομέα.
- 63 Δεν μπορεί, επομένως, να γεννάται υποχρέωση αποδόσεως για το αιτούν δικαστήριο, παρά μόνον εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής μιας από τις παρεκκλίσεις που εισάγει το άρθρο 18, παράγραφος 2, του κανονισμού 1206/2001.
- 64 Η ως άνω διάταξη προβλέπει την καταβολή αμοιβών για πραγματογνώμονες και διερμηνείς καθώς και την απόδοση εξόδων που προκύπτουν από την εφαρμογή του άρθρου 10, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού 1206/2001. Το άρθρο 10, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού διέπει την περίπτωση στην οποία το αιτούν δικαστήριο μπορεί να ζητήσει την εκτέλεση της παραγγελίας κατά έναν ειδικό τύπο και το άρθρο 10, παράγραφος 4, αυτού ρυθμίζει τη χρήση τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών κατά τη διεξαγωγή των αποδείξεων. Αντιθέτως, δεν γίνεται λόγος για αποζημίωση καταβαλλόμενη στους μάρτυρες.
- 65 Επιπλέον, όπως επισήμαναν η Επιτροπή καθώς και η γενική εισαγγελέας στα σημεία 60 και 61 των προτάσεών της, το ιστορικό θεσπίσεως του κανονισμού 1206/2001 συνηγορεί επίσης υπέρ της απόψεως ότι οι καταβαλλόμενες στους μάρτυρες αποζημιώσεις δεν μπορούν να αναζητηθούν. Όπως προκύπτει από την έκτη αιτιολογική σκέψη και από το άρθρο 21, παράγραφος 1, του κανονισμού 1206/2001, ο

κανονισμός αυτός θα αντικαταστήσει τη Σύμβαση της Χάγης. Ως εκ τούτου, μπορούν για ερμηνευτικούς λόγους να λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές διατάξεις αυτής της Συμβάσεως.

⁶⁶ Το γράμμα του άρθρου 18 του κανονισμού 1206/2001 αντιστοιχεί σε αυτό του άρθρου 14 της Συμβάσεως της Χάγης, η παράγραφος 2 του οποίου ορίζει ότι το κράτος εκτελέσεως δικαιούται να απαιτήσει από το αιτούν κράτος την επιστροφή των αποζημιώσεων που καταβλήθηκαν σε εμπειρογνώμονες και διερμηνείς, καθώς και τα έξοδα που προκλήθηκαν λόγω τηρήσεως ειδικού τύπου κατόπιν αιτήματος του αιτούντος κράτους κατά το άρθρο 9, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω Συμβάσεως.

⁶⁷ Στο πλαίσιο αυτό, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η Σύμβαση της Χάγης τροποποίησε το γράμμα του άρθρου 16 της Συμβάσεως της Χάγης της 1ης Μαρτίου 1954 περί πολιτικής δικονομίας, η οποία προέβλεπε ρητώς ότι οι αποζημιώσεις μαρτύρων πρέπει κατ' αρχήν να αποδίδονται. Όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση της Συμβάσεως της Χάγης, οι περιπτώσεις στις οποίες τα έξοδα μπορούν να αποδίδονται έπρεπε να περιοριστούν αισθητώς σε σχέση με όσες προέβλεπε η Σύμβαση της Χάγης της 1ης Μαρτίου 1954. Για αυτόν τον λόγο, η απόδοση της καταβληθείσας σε μάρτυρα αποζημιώσεως, ακριβώς λόγω της συνήθως περιορισμένης εκτάσεώς της, καταργήθηκε ηθελημένα.

⁶⁸ Επομένως, το γεγονός ότι ο κανονισμός 1206/2001 αναπαρήγαγε το γράμμα του άρθρου 14 της Συμβάσεως της Χάγης συνηγορεί υπέρ της απόψεως ότι η καταβαλλόμενη σε μάρτυρα αποζημίωση κατ' αρχήν δεν αποδίδεται. Δυνάμει του άρθρου 18, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού δεν υπάρχει υποχρέωση αποδόσεως αυτών των εξόδων.

- ⁶⁹ Υπ' αυτές τις συνθήκες, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 14 και το άρθρο 18 του κανονισμού 1206/2001 έχουν την έννοια ότι το αιτούν δικαστήριο δεν υποχρεούται να προκαταβάλει στο δικαστήριο εκτελέσεως ποσό έναντι της αποζημίωσης ή να αποδώσει εκ των υστέρων την καταβληθείσα στον εξετασθέντα μάρτυρα αποζημίωση.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ⁷⁰ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 14 και το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, έχουν την έννοια ότι το αιτούν δικαστήριο δεν υποχρεούται να προκαταβάλει στο δικαστήριο εκτελέσεως ποσό έναντι της αποζημίωσης ή να αποδώσει εκ των υστέρων την καταβληθείσα στον εξετασθέντα μάρτυρα αποζημίωση.

(υπογραφές)